

Департамент культури, туризму, національностей та релігій
Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад "Запорізька обласна бібліотека
для дітей "Юний читач" Запорізької обласної ради

Україна – свята мати героїв

Літературно-мистецький фронт
російсько-української війни

Інформаційно-методичний матеріал

Запоріжжя

2023

Україна – свята мати героїв: літературно-мистецький фронт російсько-української війни : інформаційно-методичний матеріал / Укладач О. Д. Булатня. – Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач". – Запоріжжя, 2023. – 24 с.

Інформаційно-методичний матеріал знайомить з творами літератури для дітей, а також з поезією та піснями про російсько-українську війну 2014-2023 рр. Містить сценарії, які можуть бути використані працівниками бібліотек та освітніх закладів для організації заходів з патріотичного і громадянського виховання та бібліографію. Розрахований на бібліотечних і педагогічних фахівців та широке коло читачів.

Укладач

Ольга БУЛАТНЯ

Редагування
та комп'ютерна верстка

Людмила ВЕСЕЛОВА

Відповідальний за випуск

Лариса ДАНИЛОВА

*Україно! Свята мати героїв, зійди до серця мого,
прилинь бурею вітрів кавказьких, шумом карпатських ручаїв,
боїв славного завойовника батька Хмеля, тріумфом і гуком
гармат революцій, радісним гомоном Софійських дзвонів. Нехай
душа моя в тобі відродиться, славою твоєю опроміниться,
бо ти, Пресвята, все життя моє, бо ти все щастя моє.*

Молитва українського націоналіста

24 лютого 2022 року – дата, яка докорінно змінила життя всього українського народу, назавжди розділивши його на "до" та "після". В наш дім прийшла повномасштабна війна, невинуватена і не спровокована, і розв'язала цю війну сусідня держава – росія. Цей день назавжди залишиться в пам'яті кожного українця. Без оголошення війни російські війська вдерлися до України з трьох напрямків – Росії, Білорусі та тимчасово окупованого Криму. Ракетних ударів зазнали десятки міст по всій країні та столиця нашої Батьківщини – місто Київ. Ворогом було окуповано більше 20% території України. З перших днів війни росія порушувала правила її ведення і масово чинила воєнні злочини. Під обстріли та авіаудари потрапляли мирні громадяни, автомобілі швидкої допомоги, дитячі будинки, лікарні та житлові райони. Було зруйновано сотні селищ та сіл нашої Батьківщини, десятки міст по всій країні – Маріуполь, Харків, Ізюм, Чернігів, Суми, Буча, Ірпінь, а міста Бахмут, Волноваха, Соледар, Оріхів майже стерті з лиця землі. Разом з росією війну проти України фактично веде білорусія.

Розраховуючи на швидку перемогу, війська загарбників не очікували, що зустрінуть потужний спротив українців, які стали вперто боронити свою землю, волю та незалежність. Тисячі добровольців та воїнів запасу пішли на війну – обороняти Україну від свавілля ворога. Вже в перші дні війни російська армія зазнала значних втрат у живій силі та техніці. Швидке об'єднання країн світу для допомоги Україні, як і запровадження потужних санкцій проти росії, стало несподіваним ударом для країни-агресора.

До повномасштабного вторгнення російсько-українська війна тривала вже вісім років. Вона розпочалася із російського збройного вторгнення в Крим у лютому 2014 року та захоплення територій на сході України у квітні того ж року. Крим був повністю окупований, а на Донбасі спецслужбами РФ були створені так звані Донецька і Луганська "народні республіки". Незважаючи на численні факти та докази причетності росії до війни, офіційно вона не визнавала факту свого вторгнення в Україну.

Під час протистояння на Донбасі, за даними ООН, жертвами російської агресії стали більше 40 тисяч осіб. Майже 1,5 мільйона людей змушені були залишити власні домівки і виїхати із зони бойових дій. Попри все, наша армія поступово звільняла за-

хоплені села і міста. Але в лютому 2022 року відбулось повномасштабне вторгнення, яке триває і досі.

Російські окупанти прагнуть не лише захопити наші території, а й намагаються знищити нашу історію і культуру. Вони вилучають українську літературу, спалюють наші книги, руйнують бібліотеки й книгарні, бо усвідомлюють особливу роль українського слова, його цінність і силу в поширенні правди про Україну. Але ми не зламались та продовжуємо працювати, бо віримо, що кожен наближає перемогу там, де може.

Сьогодні ми стали учасниками подій, які мають надзвичайно велике значення не тільки для подальшого визначення долі нашої країни, а й загалом для світового устрою на планеті. Тому патріотичне і громадянське виховання виступає зараз основоположним, без якого неможливе саме існування нашої держави. Бібліотеки для дітей мають донести до молодого покоління об'єктивну інформацію про події російсько-української війни; про героїв, які мужньо та самовіддано захищають країну від ворога та вже вписали свої імена в літопис Перемоги; про волонтерів та простих людей, які не тільки забезпечують необхідним наших воїнів, а й допомагають всім тим українцям, хто опинився у важких життєвих обставинах.

З метою формування у дітей ціннісного ставлення до держави і суспільства, визначення свого місця і ролі у нинішній складній ситуації, в якій знаходиться народ України, рекомендуємо організувати в бібліотеках такі книжкові виставки: **виставка-заклик "Україно! Честь і слава синам твоїм!", виставка-хроніка "З тобою, народе мій, йдемо дорогами війни", експрес-виставка "Ми просто стояли до кінця", виставка-портрет "Воїн ЗСУ – захисник мого дитинства", виставка-панорама "Другий рік віри, надії, сподівань", виставка-реквієм "Битва за Україну. Герої не вмирають", виставка-осуд "Хай ніколи світанки не здригаються від слова "війна", виставка-колаж "Міста, яких немає", виставка-інсталяція "Втрачене дитинство", виставка-діалог "Про книжки з іменем "війна", віртуальна книжкова виставка "Україна – територія свободи", виставка-вернісаж "Дитинство, вбите війною".**

З метою формування у підростаючого покоління готовності до захисту Вітчизни, поваги до солдата як до її захисника, виховання активної протидії українофобству, сепаратизму, шовінізму, фашизму рекомендуємо проведення масових заходів: **відкрита кафедра "Право називатися українцями", патріотичний марафон "Волю в думках зброєю не вбити", панорама героїзму "Битва за землю рідну", воєнний хронограф "Нескорена Україна: герої та люди", флешмоб "Вишиванка Перемоги", челендж "Заспіваймо "Червону калину", інформ-дайджест "Війна триває", блок-пост пам'яті "Життя – мов спалах", патріотична мозаїка "Україна – держава вільних та незалежних", вечір-присвята "Героїв країна – моя Україна", фронтовий етюд "Історії війни", родовід героїзму "Час згадати нашу славу", цикл зустрічей**

"Відважні: наші герої", тиждень інформації "Відданість справі Перемоги", день воїна у бібліотеці "Герої поряд", фронтовий дайджест "Шляхами Перемоги", літературно-музична композиція "Заспіваймо пісню за Україну", абетка безпеки "Це варто знати в реаліях війни", живий журнал "Уклін вам, воїни!", інформ-реліз "Маленькі кроки до великої Перемоги", відкритий мікрофон "Війна очима дітей: діти про війну, мир і надії на майбутнє", патріотичний флешбук "Неможливо скорити нескорених", репортаж-огляд "На захисті рідної землі", конкурс фронтових репортажів "Тримаємо стрій!", день героїв "Щит України", інформх-виставка "Говоримо з дітьми про війну", народний суд "Мамо, я не хочу війни", прес-форум "Голоси окупації", героїчна декада "В ім'я майбутньої Перемоги", зустріч-інтерв'ю "Ви – мужність і сила України", прес-конференція "Дитинство має право на життя", голосні читання "Голоси поетів проти війни", експрес-огляд "Незламне дитинство", патріотична майстерня "Руками волонтерів", ярмарок солідарності "Згуртуємося задля перемоги", волонтерський бум "Ми – команда переможців. Приєднуйся!", лабораторія патріотичної творчості "Бібліо-оберіг".

Нижче пропонуємо більш детальні розробки деяких заходів.

Виставка-хроніка "З тобою, народе мій, йдемо дорогами війни"

Епіграф:

Ти думав, що я вмиюся слізьми?
Впаду перед тобою на коліна?
Нащадку сумнозвісної орди,
Не по зубах тобі я – Україна!!!

Галина Британ

Розділи виставки:

1. За Україну! За честь і славу! За народ!
2. Відважні: наші герої
3. Підпільний фронт
4. Хто відповідь за втрачене дитинство?
5. Слово – зброя

Година спілкування "Коли війна не лише в книжках"

Орієнтовний сценарій про російсько-українську війну
як тему в українській дитячій літературі

Під час заходу ведучі демонструють книги, про які розповідають, зачитують уривки з них, показують ілюстрації.

Перший ведучий: 24 лютого 2022 року... Ранок, який для кожного українця почався однаково: "Може, це неправда?" – "Ні, все ж таки – війна". "Тривожна валіза", в якій майже нічого. Бомбосховище. Налякані очі перехожих. Новини, новини, новини. Перші години – як в тумані. Кожен з нас відчував невідому досі суміш емоцій: страх упереміш з надією, але і з незламною вірою в ЗСУ. Потім був спротив на всіх фронтах. Перші знищені танки та літаки. І перші росіяни, що здалися в полон.

Другий ведучий: Нам казали, що шансів немає. А ми стояли. Нас розривали на частини, а ми залишалися єдиними. Нам завдавали пекельних ран. А ми знали, що час помсти прийде. Як прийде і Перемога. Завдяки мужнім чоловікам та жінкам, що без вагань взяли зброю до рук. Завдяки тисячам волонтерів, які за лічені години виконували будь-які запити, плели маскувальні сітки зі швидкістю світла і готували стільки їжі, скільки не вмістив би жоден різдвяний стіл. Завдяки нашій праці. Завдяки світові, який підтримує та допомагає. Завдяки всім нам.

Перший ведучий: Ще недавно ми з вами не знали дуже багатьох слів, пов'язаних з війною, а тепер майже кожну родину обпалило полум'я військових дій. І як би нам не хотілося зробити так, щоб війна не стосувалася вас, наших дітей, вона стала невід'ємною частиною і вашого життя також. Виття сирен та вибухи; життя на вокзалах та черги до евакуаційних поїздів; номери телефонів, написані на дитячих руках і спинах; записки в одязі з інформацією про сім'ю на випадок загибелі батьків – такою стала жорстока реальність в нашій країні. Війна перевернула життя мільйонів дітей, вона відібрала у них дитинство та змусила подорослішати за лічені дні.

Другий ведучий: Говорити про війну, смерть, втрати й горе складно. Складно з дорослими, а з дітьми – ще складніше. Не кожен з нас, дорослих, може самотужки підібрати слова та образи, які не будуть додатково травмувати дитину. І тут на допомогу приходять дитячі книжки. Історії, створені спеціально для вас, дітей, допоможуть зрозуміти та осмислити те, що зараз відбувається з країною та з усіма нами, побачити промінчик світла у непроглядній темряві війни.

Перший ведучий: "23 лютого. Мій братик навчився всміхатися. Поки невміло і зовсім беззубо. 24 лютого. Це було вчора. А сьогодні я сплю у ванні. Мама заклеїла вікна скотчем. 27 лютого. Завтра в школах почнуться вимушені канікули. Багато моїх друзів поїхали за кордон. Тепер вони біженці. 1 березня. Сьогодні весна. Ми переїхали в підвал із пелюшками, спальниками й подушками. 9 березня. Тепер у нас палає то будинок на сусідній вулиці, то ворожий танк. А першої страшної ночі палало і бахкало ще до світанку. Це був великий будильник для всієї країни. Будильник, який завели не ми".

Це уривки з щоденника дівчинки Віри, головної героїні книги Катерини Єгорушкіної "Мої вимушені канікули". Всі школярі люблять канікули. Але хіба нам може подобатися щось

вимушене? Віра проводить вимушені канікули разом із батьками та маленьким братиком у підвалі багатоповерхівки. Бо на вулицях Віриного міста війна, і її родина опинилася на лінії вогню. Як це – жити у підвалі? Щоб здобути воду, доводиться топити сніг. А щоб зігрітися – співати пісні. Але Віра не падає духом, мужньо тримається і веде щоденник війни.

До слова, ця книга містить також корисні поради та заспокійливі практики від психологині Світлани Ройз. І ще один цікавий факт про книгу: волонтери у Німеччині переклали її німецькою мовою і зачитують уривки з неї між композиціями симфонічного оркестру, збираючи кошти на підтримку України.

Другий ведучий:

Куди не глянь – тут їхнє місто:
Зелене, гарне, світле, чисте...
Заклали парк, мости звели
У гості кличуть будь-коли!

Та й постаралися нівроку:
Дороги рівні і широкі,
Але... пішло усе не так,
Бо по дорозі їде... танк!

Щось гахнуло, почувся свист –
На друзки розлетівся міст!
Хитнуло стіни, а шибки
Порозлітались на шматки...

Аж раптом... Що це? В небесах
З'явився срібний диво-птах!
"Вітаю! Мене Привид звати,
Я прилетів вас рятувати!"

Зворушлива віршована книжка Володимира Чернишенка "Битва за місто" з яскравими ілюстраціями художниці Тетяни Копитової адресована найменшим нашим читайликам віком від трьох років і призначена для читання разом з батьками. Прості короткі віршики легко запам'ятовуються, а великі ілюстрації можна довго розглядати. Книжка пояснює, чому під час сирени треба ховатись в укриття, і заспокоює, що добро і Україна обов'язково переможуть. Вона допоможе вам побороти страх, розкаже про нашу боротьбу, важливість згуртованості і, звичайно ж, про перемогу. Написана вона була на самому початку війни, весною 2022 року, і зараз її встигли полюбити багато маленьких українців.

Перший ведучий: У самотньої старенької жінки не було дітей. Купила вона собі курчатко. Спочатку було воно сумне й слабке, але жінка любила й доглядала його – і виросло курча в красивого півника. Аж тут на місто напали вороги, а його жителям загрожувала страшна смерть. Тоді в місті з'явився відважний герой – Чорний козак, який пообіцяв усіх рятувати. Виявляється, півник зміг стати людиною, щоб рятувати рідну матір і своє місто від ворогів. "Дякую вам, мамо, що мене зростили, від біди вберегли, останнім куснем хліба поділилися! – Хто ти, синку? Я ж тебе не знаю! – Я –

ваш чорний півень... Маю від Бога дар – людиною стати. Я вас із цього міста виведу, бо таємні ходи знаю, про які вороги не відають". Книга Зоряни Живки "Півник" написана як народна казка, але вона заснована на реальних подіях: на початку страшного для міста Маріуполя березня 2022 року одна з його мешканок відмовилася евакуюватися без домашнього півника. Літня жінка не змогла покинути свого улюбленця, але волонтерам вдалося вивести їх обох. Книгу дивовижно проілюструвала відома українська художниця Ольга Гайдамака.

Другий ведучий: Про події в Маріуполі розповідає ще одна дитяча книга, яка називається "Тьотя Суп", і написала її письменниця Юлія Стахівська. Героїня книги також реальна людина, і звуть її Наталія Бабеуш. Маріуполь. Квітень 2022 року. Оборонці міста змушені відступити на територію металургійного комбінату

"Азовсталь". Разом з ними знаходяться близько тисячі цивільних мешканців міста: діти, жінки, літні люди. З кожним днем продуктів стає все менше. Діти мріяли про свою улюблену їжу і малювали у бункері те, що їм найбільше хотілося з'їсти – піцу, картоплю фрі, торттики. Ті малюнки краляли серце Наталії, яка понад два місяці у підземеллі готувала дітям страви. Найчастіше гарячим обідом ставав суп із консервів чи з того, що вдалося знайти. Тому діти стали звати її "Тьотя Суп". Наталя не тільки готувала для них їжу, вона давала їм найсвітліше, що є на землі – любов і турботу. Давайте подивимося відео про Наталію Бабеуш та документальні кадри, як жили люди в бункерах "Азовсталі". <https://www.youtube.com/watch?v=7GY7oK2qfRk> На створення книжки Юлію Стахівську надихнула стаття журналістки Ілони Громлюк "Тьотя Суп". Це історія про людяність в нелюдських обставинах. Історія, що запускає ланцюгову реакцію: зробити щось хороше для того, хто зараз знаходиться поруч із тобою. "Немов чарівниця, стояла вона над великим казаном зі стравою, а згори – де земля аж стугоніла – ходили прадавні страховиська. Так буває, тільки в інших казках, насправді звичайна жінка готувала ріденьку юшку, а згори на місто сипалися ракети". На щастя, під час евакуації дітей та їхніх батьків вдалося зберегти малюнки юних маріупольців, щоб потім використати їх у книжці.

Перший ведучий: Евакуація... Ніхто не хотів ставати біженцями, але багато дітей в Україні після початку повномасштабної війни були змушені покинути свої домівки. Героїні книги "Залізницею додому" Єві, як і багатьом дітям, довелося сісти в евакуаційний потяг і виїхати якомога подальше від лунких бомб і крилатих ракет, від величезних танків та страшних вибухів. Подальше від рідних осель і домівок, від звичного світоустрою. Мандрівка виявилася довгою та важкою. Однак не все на світі вічне – і їх перебування в евакуації також виявилось не вічним. І от Єва з мамою та новими своїми друзями – знову у потязі. Знову залізницею, на цей раз – додому... Цю щемку

історію написала Мар'яна Савка. Вона не тільки про дівчинку та її іграшкове мавпеня, а й про те, що нас підтримує в темні часи. Про любов до Батьківщини, про важливість дружби та міцності в родині, про українських залізничників, чия роль у новітній історії нашої країни справді безцінна. Книгу проілюстровано Мартою Кошулінською, чії дитячі за своїм стилем малюнки прекрасно доповнюють оповідь письменниці, надаючи можливість побачити навколишній світ немовби очима дитини. Пропоную подивитися буктрейлер до цієї книги: <https://www.youtube.com/watch?v=C3xDgXgdtO0>

"Ви маєте усі бути зараз особливо уважними та чуйними до себе та інших, їсти вітаміни, дбати про своє здоров'я і вчитися – бо саме ваші винаходи та знання зроблять Україну значно сильнішою. Так ви дуже допомагаєте батькам, а батьки – українській армії, яка захищає всіх нас. А головне – не забувайте мріяти!" – так говорить дітям провідник евакуаційного поїзду. А ви, діти, про що зараз мрієте? *(Відповіді дітей).*

Другий ведучий: Звуки сирен повітряної тривоги стали невід'ємною частиною нашого життя. Кожен день вони повідомляють про небезпеку ракетних ударів. Більшість дітей в нашій країні знають, що на звук сирени слід негайно ховатися в укриття. Тепер всі діти України є дітьми повітряних тривог, бо вони вимушені жити в бомбо-сховищах, переживати тривоги та небезпеку. Письменниця Лариса Денисенко у своїй книзі "Діти повітряних тривог" зібрала історії дітей, які знаходяться в різних куточках країни: хтось зовсім наодинці з цим лихосиллям, когось прикривають від обстрілів та бомбувань, хтось третю добу перебуває з мамою у підвалі, бо рвуться ракети над мирним містом. А у когось уже немає дому, і ворог не дає можливості доїхати до більш безпечного місця. Та попри все, діти не втрачають надії і віри в перемогу, вони зберігають своє дитинство та чекають кращих часів. "Хлопчик Тарас каже, що буде Привидом Чернігова. Бо ось у Києва є свій привид-льотчик, який ущент розбиває лихосилля, а в його міста – немає. Місто поранене, Тарасу від цього боляче"... "Ми здолаємо лихосилля. І з дітей повітряних тривог перетворимося на дітей повітряних поцілунків" – таким є оптимістичний фінал книги.

Перший ведучий: А хто скаже, як звати найвідомішого в Україні пса, який допомагає саперам знешкоджувати ворожі вибухові пристрої? Так, звичайно, це – пес Патрон. Це єдиний у світі пес доброї волі дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ, володар медалі "За віддану службу", який не тільки став символом незламності українського народу, а й справжнім дитячим улюбленцем. Про нього, до речі, вже склали декілька

пісень, одну з них, написану українським рок-гуртом "Карта світу", ми зараз послухаємо: <https://www.youtube.com/watch?v=td4QIXZZUbA>

А ще про цього чудового пса написала книгу Зоряна Живка. Вона називається "Пес Патрон. Маленька історія про велику мрію". Патрон у книзі сам розповість вам про своє життя і дуже відповідальну службу, бо нерозірваних боєприпасів ще багато залишилося на нашій землі і вони можуть вибухнути навіть через 100 років.

Другий ведучий: Жив-був на світі тракторець, якого звали Тор. Він дуже любив тягати різні вантажі, а також допомагати людям засівати поля зерном. Та прокинувшись одного ранку наприкінці зими, він відчув, що сьогодні щось не так. У його країну прийшла війна. Чим же Тракторець міг зарадити, коли вмів лише тягати важкі речі? Але саме це вміння стає Тракторцеві Тору в пригоді: він рятує будинок хлопчика, допомагає військовим притягти підбиті ворожі танки й долучається до оборони міста. А ще знайомиться з незвичайними їжаками та Сиреною, які теж захищають місто. У книзі "Тор – тракторець, що тягне танк", яку написала Оля Русіна, кожен, мабуть, упізнає себе і своє місто, відчує силу любові до свого дому. "У кожного з нас своя суперсила. Вона з'являється саме тоді, коли нашій домівці або комусь, кого ми любимо, загрожує небезпека. Ти можеш тягати будь-що. Потяги можуть дуже швидко їздити... Одні можуть захищати інших. Іще хтось знає багато різних мов і розповідає людям в інших країнах, що трапилося у нас. Ще хтось уміє готувати смачну їжу для тих, кому довелося переїхати в інші міста і стати біженцями. А хтось облаштовує для них нові домівки" – розповідає тракторцю Крислатий Дуб. Ця книга теж заснована на реальних фактах. У перші дні війни весь світ облетіло відео з трактором, що тягне російський танк. Давайте його подивимось: <https://www.youtube.com/watch?v=BpO7cy0PovU> З тих пір трактори в Україні вже відбуксировували десятки одиниць різноманітної трофейної техніки – танків, БМП, ракетних установок, тягачів. Українські трактори уже назвали легендарними.

Перший ведучий: Як ви думаєте, чи існують книги без слів? *(Відповіді дітей).*

Так, існують, і називаються вони сайлентбуками. Сайлентбук "Жовтий метелик", який створив Олександр Шатохін, можна "прочитати" за 10-20 хвилин. Проте, з кожним новим прочитанням ви будете знаходити у книзі нові сенси. Колочий дріт на початку – образ обмежень, які принесла війна. Зараз не можна гуляти вечірнім містом, бо комендантська година; чи поїхати з родиною на море, бо тамто на фронті. Дівчинка у книзі – це сама Україна, яка не

хоче коритися обмеженням і протестує проти рабства. Жовті метелики – це душі українців, їхні спогади і сподівання, яким ніякий дріт не може стати на заваді. Тож зустрічаючи метеликів, вільних і яскравих, дівчинка розуміє, що життя буде продовжуватись, бо свободу метелика неможливо обмежити чи знищити. "Жовтий метелик" – тиха розповідь про гучну війну без жодного слова. Сайлентбук допоможе переосмислити війну, яка досі триває, та налаштуватися на перемогу. За версією Міжнародної мистецької платформи dPICTUS, книга "Жовтий метелик" увійшла до світового переліку зі 100 найкращих книжок-картинок 2023 року.

Другий ведучий: А чи існують книги, які можна не тільки читати, а й слухати? *(Відповіді дітей.)* Так, звичайно, існують, це – аудіокниги. Одна з них називається "Хоробрі казки", до неї увійшли дванадцять казок, які написали Ірина Виговська та Вікторія Мурована. Казки нашого часу правдиво, але делікатно, пояснюють усе, що відбувається навколо. Це історії про дружбу, підтримку, доброту, солідарність, сміливість та віру в перемогу. Всі казки в книзі – зі щасливим завершенням. Вони допоможуть вам відволіктися від тривог та впоратися з емоціями. Завдяки QR-кодам, які розміщені у книжці, ви зможете послухати казки у виконанні відомих українців: Злати Огневич, Юлії Саніної, Сергія Притули, Павла Вишебаби, Тараса Компаніченка, Ірми Вітовської, Антоніни Хижняк та інших.

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLLbKu6-NU0CUV6byAmpzDyA0o8hlStaec>

Перший ведучий: Кажуть, що навіть найдовша ніч закінчується, а ранок – на правду всесильний. У це всім своїм серцем вірить семирічна дівчинка Ія, головна героїня книжки письменниці Оксани Луцевської та ілюстраторки Катерини Степаніщевої

"Це тиха ніч, мій астронавте". Ія веде щоденник війни, у якому звертається до Астронавта, іграшки-брелка, що стає найкращим її другом. Йому вона розповідає про все-все-все – від тривожного виття сирен до новин про тата, який пішов захищати країну. Ія вірить, що Астронавт суперсильний і бачить згори все, що відбувається на Землі. "Астронавте, ану кинь із космосу найбільший метеорит на все зло, щоб воно як у казці: раз – і пух за вітром! І назавжди!" І хоча ця книга про війну, вона світла, бо вселяє віру в те, що всякий жах має здатність закінчуватись, а добро завжди перемагає зло, хоч би як складно не було цієї перемоги дістатися.

Другий ведучий: "У зеленому-зеленому селищі, у високому-високому будинку на сьомому поверсі жили-були бабуса Ліза, дядько Андрій і онука Соня, а ще Котик, Півник і Шафка". Так починається книга Олександра Михеда "Котик, Півник, Шафка".

Шафку, одну з головних героїнь книги, зібрав власноруч своїми дбайливими руками дідусь Петро, у ній зберігаються важливі родинні речі та старі фотографії. На ній мешкає Півник – це керамічна іграшка, подарована Лізі на семиріччя. І Шафка, і Півник, як і справжні члени родини, вірно переживають радості та негаразди разом з усіма мешканцями оселі. І хоча персонажі книжки начебто й казкові, але вони справжні: немає такого українця, який би не пам'ятав новину про трьох легендарних героїв – Котика, Півника й Шафку, що мужньо вистояли під російськими обстрілами у Бородянці під Києвом. Вони стали символами стійкості нашого народу та прототипами героїв цієї книги. Котик, Півник і Шафка оберігають всесвіт однієї родини, яка опинилась посеред хаосу, який вчинила імперія зла. Але вони й дарують надію на світле майбутнє. Українці не дарма на запитання "Як ти сьогодні?", - зараз відповідають: "Та як та шафка з Бородянки. Тримаюся". Фактично, тепер це стан кожного з нас. "... кожен з тієї війни вийде іншим, з ранами, яких не залікувати. Та все одно пролунає сміх, від якого серце сповнюватиметься надією й теплом, що навіть після безкінечного жаху настане нове життя. Життя, що берегтиме пам'ять про зло. Життя, що берегтиме пам'ять про добро, любов і дружбу. Як закінчиться ця казка, нам не знати. Але ця війна точно закінчиться нашою Перемогою". Пропоную переглянути відео <https://www.youtube.com/watch?v=9FOVKvElcmQ> До слова, ця щемлива та надихаюча історія про війну очима однієї родини увійшла до списку переможців Шостого міжнародного конкурсу ілюстрованих книжок Nami Concours – 2023.

Перший ведучий: Ми познайомили вас, діти, з деякими книгами, які розповідають про війну та про життя під час війни. Вони можуть стати для вас опорою, полегшити ваш емоційний стан та підказати безпечний спосіб прожити непрості ситуації і віднайти власну хоробрість та міцність. Читайте разом з батьками ці книги про дружбу, підтримку, сміливість і єдність! Бо це книги, в яких попри темряву, є світло. Пам'ятайте, добро завжди здолає зло, і не тільки у казках, а й насправді. А завершити нашу зустріч я хочу словами української письменниці Людмили Григоренко:

Прийде перемога і згине навіки
Ворожий народ. Безіменний, безликий.

Бо хто йде з війною на вільну країну
Той сам від ненависті свої загине.

Поетично-музична композиція "Україна незламна"

Орієнтовний сценарій

У заході беруть участь двоє ведучих та двоє читців. До заходу варто організувати книжкову виставку за творами сучасних українських письменників, що описують події, пов'язані з російсько-українською війною.

Перший читець:

Жили собі люди. Жили собі в мирі.

Хтось в своєму будинку, хтось в своїй квартирі.

Хтось в місті своєму, а хтось у містечку,

А хтось у селі від тих міст недалеко...

Хтось мчав на авто у незвідані далі,

А хтось залюбки напивав на педалі

Стежками рідненькими рідного краю

І тішився: "Кращого в світі немає..."

І все обірвалось. За мить. За хвилину.

Насунула чорна війна на країну.

То ворог, піднявши себе величаво,

Собі щось надумав, що має він право

На долі людські, на людські почуття.

На землі чужі. На безцінне життя... *(Людмила Григоренко)*

Перший ведучий: Ще зовсім недавно ми з вами жили під мирним небом, спокійно вчилися, працювали, радісно зустрічали світанки та впевнено дивились у майбутнє. Але одного дня наше життя змінилося. Над Україною закружляли темні хмари лихоліття. 24 лютого 2022 року, близько 4-ї години ранку, відбулися ракетні удари по всій території України. На нашу землю прийшла війна, яку розпочав жорстокий безбожний ворог з російської федерації.

Другий читець: Двадцять четверте лютого сталося вчора.

Я відтоді не пам'ятаю нічого.

І хоча досі здригаюсь, коли світає –

Я нічого не пам'ятаю.

Нічого не пам'ятаю.

Я забула, як це – прислухатися до сирени.

Бігти в підвал повз тих, хто біжить повз мене.

Бачити, як дитинство перетікає у старість.

Все це зовсім, на щастя, не запам'яталось.

Ракети і бомби – не в фільмах, а поруч раптом.

Перші розтриті будинки і перші втрати.

Я не пам'ятаю, чи був там страх, чи була сміливість.

Не пам'ятаю, скільки ми плакали і про що молились.

Не пам'ятаю, як від пожеж і вибухів було світло.

Не пам'ятаю, як налякано роз'їжджались світом.

Як містами їхали танки з кривавими написами.

Не пам'ятаю нічого, хіба що лють і ненависть,

Ненависть і лють, а іноді – ще тривогу.

І моя пам'ять відновиться тільки в день перемоги.

Я не забуду жодного дня цієї весни.

Не забуду жодного дня цієї війни.

Двадцять четверте лютого сталося вчора.

З того ранку я не забуваю нічого. *(Тетяна Власова)*

Другий ведучий: Перші російські ракети впали на міста і селища нашої країни: Харків, Мелітополь, Бердянськ, Дніпро, Миргород, Луцьк та інші. Ракетного удару зазнала також столиця нашої Батьківщини – місто Київ. Видатна українська поетеса Ліна Костенко, яка пережила II світову війну, знаходилася в Києві. Через місяць після початку війни їй мало виповнитися 92 роки. Під звуки сирен та вибухів, на четвертий день війни, в неї народилися такі рядки:

Перший читець:

Підкрадається лихо нечутними кроками.
Але раптом зненацька зупиниться мить.
Почорніє село обгорілими кроквами.
І на білому світі війна заgrimить.
Захлинаються кров'ю і димом світанки.
Вигинає імперія хижий хребет.

По дорогах повзуть розчепірені танки.
Причаїлася свастика в літері Zet.
А ще світяться хатки в зимовій завії.
Ще не знає ніхто, що йому на роду.
Лиш над Києвом очі святої Софії
Спопеляють навіки новітню орду.

Перший ведучий: Наша держава не готувалася до війни. Ми – мирні люди. Але десятки тисяч людей за покликом серця взяли зброю в руки й стали на захист рідної землі. Українці прийняли для себе основне рішення в житті – битися. Захищати життя своїх дітей, свою свободу, свою незалежність, свої цінності.

Другий читець:

На північному напрямку спокій, замріяна тиша,
вітер ледве колише розмиті зіпсовані сни.
О четвертій приходьте, причинні, я вас не залишу,
о четвертій чекатиму вас, за п'ять днів до весни.
За п'ять днів до весни я вже буду безмірно спокійний
і холодний, мов крига, увічнена у мерзлоті.
О четвертій приходьте, безбожники і божевільні,
я зустріну вас ніжно у тихій нічній темноті.
О четвертій оглянущи дідівське розоране поле,
за п'ять днів до весни ще послухаю шепіт вітрів.
Мій чорнозем вас жде, вас чекають могильні престоли.
Ви приходьте, убогі, лишайте тут ваших мерців.

(Анатолій Анатолій)

Другий ведучий: Пропоную зараз переглянути відеокліп пісні "Подай зброю!" гурту "Kozak System". <https://www.youtube.com/watch?v=IDN76h4-HRM>
Слова цієї пісні написав поет Гліб Бабіч. З 2014 року він захищав Україну від російського окупанта, командує взводом 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади ЗСУ. Саме ця пісня стала гімном його бригади. На жаль, Гліб Бабіч загинув у липні 2022 року під час звільнення міста Ізюм Харківської області, проте його поезія живе і надихає наших воїнів на нові перемоги.

Перший ведучий: Окрім північних територій, російським військам вдалося швидко захопити Південь України: майже всю Херсонську область, південну частину Запорізької та невелику частину Миколаївської області. Були захоплені міста Херсон, Генічеськ, Нова Каховка, Бердянськ, Мелітополь, Енергодар... Вже 2 березня опинилося в облозі місто Маріуполь. Його оборона тривала 86 днів, 82 з яких – у повному оточенні. Влада Маріуполя підготувала запаси харчів і води для містян, але вони були знищені бомбардуванням російської армії з літаків. Через два тижні ситуація в місті стала критичною. Загарбники спалили всі міські автобуси, підготовлені для евакуації населення. Не було світла, води, опалення, зв'язку та продуктів. Маріуполь перебував під шквалом ударів російської реактивної артилерії: були знищені пологові будинки та лікарні, драмтеатр, школи, житлові будинки. Металургійний комбінат "Азовсталь", який мав систему глибоких підземних укриттів, став осередком спротиву української армії. На заводі також знайшла притулок велика кількість цивільного населення, що ховалися від постійних обстрілів і бомбардувань. Вони вистояли майже три місяці. Практично без їжі, води та медикаментів, без сонячного світла. Після наказу вищого військового керівництва України про збереження життя та здоров'я військовослужбовців, протягом 16–20 травня 2022 року, наші воїни залишили територію "Азовсталі". У найважчі дні оборони Маріуполя Святослав Паламар, заступник командира полку "Азов", зателефонував відомому українському музиканту Святославу Вакарчуку і попросив написати пісню про Маріуполь. "Мене вразило це прохання, – згадує Вакарчук. – Люди знаходяться в надскладних умовах. В оточенні. Їм не вистачає БК, їжі, води, медикаментів, а він попросив... написати пісню. Я думав над цим і мені стало зрозумілим його прохання: саме боєць з великим серцем і світлою душею – це і є Воїн, який без світла в душі, без світла в серці не воює". Так у квітні 2022 року народилася пісня "Місто Марії", яку ми зараз послухаємо і подивимося документальні кадри оборони Маріуполя.

<https://www.youtube.com/watch?v=CxkCUntAFH8>

Другий ведучий: У 2022 році українська армія провела успішні контрнаступи і відкинула російські війська з Київщини, Харківщини та з правобережжя Херсонщини. 11 листопада 2022 року був звільнений обласний центр України – місто Херсон, який був під російською окупацією протягом 8 місяців. В цей день були щасливі всі українці. Ми пам'ятаємо, як зустрічали жителі Херсону українських військових: їх обіймали зі сльозами на очах, дарували їм квіти, несли їжу, каву, воду – хто що міг. На площі Свободи кілька днів було велике свято: люди співали, танцювали, прославляли Україну та ЗСУ. Майоріли українські прапори, заховані та збережені херсонцями. Херсонський поет Михайло Олійник пережив окупацію міста. Писав вірші: про пережите в

окупації, незламних херсонців, визволення міста. Згодом на його вірші почали писати музику. Зараз ми послухаємо пісню на слова Михайла Олійника, яка називається "Херсон – назад додому" і переглянемо документальні кадри, присвячені цьому незламному місту. Автор музики до пісні – композитор Вероніка Алексеєнко.

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=fDDdAesQJKc>

Перший ведучий: Російсько-українська війна триває вже близько десяти років, а повномасштабне вторгнення – майже два роки. Українські воїни продовжують давати гідну відсіч російським загарбникам. Найгарячіше зараз на Донеччині: точаться запеклі бої у районі Андріївки, Лимана, Куп'янська, Мар'їнки, Авдіївки. Другий рік триває битва за місто Бахмут, і це найбільша битва на теренах Європи після 1945 року. Російські війська кинули всі свої сили на прорив та оточення Бахмута. Зараз це місто майже повністю знищене, але воно залишається нескореним. Його вже назвали містом-фортецею та символом незламності українського духу.

Перший читець: Фортеця Бахмут –

Всі молитви наші тут.

І сердець сталевий Дух,

І Герої незламних Крут

З неба нам сил дають

Волю, вогонь і лють.

Стіни горять в бою.

Мамо, а я стою.

Мамо, а я в строю.

Нене, я борюсь,

Знищу і повернусь.

Перший ведучий: Учасники українського гурту "Антитіла" після початку повномасштабного вторгнення вступили до сил територіальної оборони та шість місяців захищали рідну землю від окупантів. У лютому 2023 року вони презентували пісню "Фортеця Бахмут", яку присвятили подвигу українських військових. Текст пісні був написаний всього за добу лідером гурту Тарасом Тополею, а музику написав Сергій Вусик. Музичний відеокліп знімали протягом трьох діб на справжніх позиціях під Бахмутом, під наглядом ворожих БПЛА та постійною загрозою влучання ворожих снарядів. У кадрі – бойовий підрозділ 59 гаубичного артдивізіону 45 окремої артилерійської бригади. На відео ви побачите зруйнований Бахмут та воїнів, які його захищають. <https://www.youtube.com/watch?v=OmQLVrUXsTQ>

Другий ведучий: Війна і діти. Це апріорі – непеєднувані речі! Жодна дитина не заслуговує проживати своє дитинство у час війни! Проте маленькі українці продовжують страждати від жорстоких реалій війни, розв'язаної окупантом. У ХХІ столітті в Україні росте покоління тих, хто народився та живе під звуки кулеметів і вибухи мін та снарядів. Через війну у наших дітей тепер дорослі очі. Малята та підлітки більше не граються у веселі ігри – вони з острахом прислухаються до вибухів та виття сирен.

Вони знають правила безпеки при обстрілах та у разі оголошення повітряної тривоги. А старші діти допомагають батькам піклуватися про менших братиків і сестричок. Про що зараз мріють наші діти? Про свій дім, про котика, який їх чекає, про зустріч з бабусяю та дідусем, об'єднання родини, повернення до своїх однокласників. Але наші воїни повернуть мир українським дітям! Колись неодмінно прозвучать слова: "Діти! Перемога! Усі повертайтеся додому! Завтра до школи! Усе тепер Україна!". Відомий український поет Сергій Жадан разом з гуртом "Жадан і Собаки", учасником якого він є, та дніпровським дуєтом "Вертеп" записав пісню "Діти". Від перших днів війни гурт "Жадан і Собаки", який попри всі небезпеки залишився в рідному місті Харкові, активно займається волонтерською діяльністю. А учасники гурту "Вертеп" приєдналися до тероборони міста Дніпра. Автор слів пісні, яку ми зараз з вами послухаємо, – Сергій Жадан, музика – Євгена Турчинова. Ця пісня про головне – про вас, наших дітей, яким ми маємо передати нашу країну. Про віру, надію та любов. Ми обов'язково переможемо. Заради вас! Заради вашого майбутнього!

<https://www.youtube.com/watch?v=ha1FX-fPqGk>

Перший ведучий: Сьогодні Україна опинилася на першій лінії фронту боротьби за свободу. Вона стала героєм для всього вільного світу, бо ми – країна, що робить неможливе. Ми зупинили просування нескінченних колон російської техніки. Ми показали, що російська авіація може бути беззахисною, а російські кораблі можуть піти хіба що на дно. Ми вистояли, ми не здаємося. І ми разом йдемо до перемоги. Кожен як може. Бо українці – незламний народ!

Другий читець:

Ми всі сьогодні – Маріуполь,
Розбиті поверхи Дніпра,
Загиблі діти Запоріжжя
І Краматорська дітвора.
Ми всі – той крик в хвилину тиші,
Той гул ракет, що б'є по нас,
Сліди шагів у роздоріжжя,
Ми – Крим, Херсон, Ірпінь, Донбас.
Ми – запах випалених квітів,
Ми – вікна, що давно без скла,
Ми віримо у Збройні Сили,
Що захищають нас від зла.

Ми – вічна пам'ять про полеглих,
Ми – фото із страшних часів,
Які прийшли по наші душі...
І шепіт наших голосів.
Ми всі є сіль із Соледару,
Шампанське, що зродив Бахмут.
Ми всі – частини України,
Яка звільняється від пут.
Шляхи, на жаль, політі кров'ю,
Чи віриш ти у це, чи ні,
Але ми всі зродились знову.
Бо Україна у вогні. *(Лідія Хаустова)*

Другий ведучий: Ми пам'ятаємо, якою ціною дається нам свобода. Пам'ятаємо і шануємо всіх, хто віддав своє життя задля нашого щасливого майбутнього. Низький уклін нашим героям, які стояли насмерть за мир у нашій державі. Прошу вшанувати хвилиною мовчання загиблих унаслідок збройної агресії російської федерації. Вічна пам'ять всім загиблим синам і дочкам твоїм, Україно! *(Хвилина мовчання. Звучить ме-*

троном). А на завершення нашої зустрічі пропоную послухати пісню "За Україну" на слова Володимира Войцеховського, яку він виконує з гуртом "Made in Ukraine". Вона була написана на початку війни, у важкі дні протистояння ворогу у березні 2022 року. Але вона оптимістична, бо це пісня про віру, любов, незламність і майбутнє кожного українця. Пісня, яка об'єднує нас і дарує кожному віру в перемогу нашої країни над підступним ворогом. Нас не зламати, бо ми велика українська сім'я! Вперед до Перемоги! Слава Україні! <https://www.youtube.com/watch?v=DogH9mQLpBs>

Книги для дітей про російсько-українську війну

- Андрусак, І. Жерар-партизан / І. Андрусак. – Харків : Vivat, 2022. – 48 с. : іл.
- В дитячий світ прокралася війна. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 60 с.
- Вдовиченко, Г. Метелики перетворюються / Г. Вдовиченко. – Львів : ВД Старого Лева, 2023. – 32 с.
- Вертола, С. Юна. Війна / С. Вертола. – Чернівці : Чорні вівці: Книги-XXI, 2022. – 191 с. : іл.
- Виговська, І. Хоробрі казки / І. Виговська, В. Мурована. – Харків : АССА, 2023. – 80 с.
- Виженко, О. Хлопчик-укропчик : повість-казка / О. Виженко. – Луцьк : Терен, 2017. – 84 с. : іл.
- Війна очима дітей : дитячі твори. – Ковель : Підприємство Івановський В. М., 2018. – 43 с. : іл.
- Войтенко, О. Кожна грудочка землі / О. Войтенко. – Київ : Портал, 2023. – 80 с.
- Гербіш, Н. Мене звати Мар'ям / Н. Гербіш. – Харків : Vivat, 2017. – 48 с. : іл.
- Героям слава!: розповіді для дітей про героїв фронту і тилу. – Київ : Мамине сонечко, 2016. – 48 с. : іл.
- Денисенко, Л. Діти повітряних тривог / Л. Денисенко. – Київ : Видавництво, 2022. – 47 с. : іл.
- Дерманський, С. Клуб врятованих: непухнасті історії / С. Дерманський. – Харків : Vivat, 2023. – 80 с.
- Єгорушкіна, К. Мої вимушені канікули / К. Єгорушкіна. – Харків : Vivat, 2022. – 48 с.
- Живка, З. Мрія : небесні авіалінії / З. Живка. – Львів : Свічадо, 2023. – 31 с. : іл.

- Живка, З. Пес Патрон: маленька історія про велику мрію / З. Живка. – Львів : Свічадо, 2023. – 59 с. : іл.
- Живка, З. Півник / З. Живка. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 36 с. : іл.
- Загоровська, Л. На їхніх маленьких плечах / Л. Загоровська. – Київ : Веселка, 2018. – 110 с. : іл.
- Захабура, В. Лео-Фу, або Я народився собакою / В. Захабура. – Львів : ВД Старого Лева, 2023. – 80 с.
- Ілюха, Ю. Зеро / Ю. Ілюха. – Харків : Ранок, 2023. – 224 с.
- Кашницький, М. Уроки мужності / М. Кашницький. – Київ : Самміт-книга, 2015. – 36 с.
- Ковальчук, В. Гусінь Мотя, війна і любов / В. Ковальчук. – Львів : ВД Левада, 2022. – 40 с. : іл.
- Ковальчук, І. Даринка. Напівказкові історії про сьогодні / І. Ковальчук. – Київ : АВІАЗ, 2021. – 24 с. : іл.
- Ком'яхов, О. Савка і Баклан – замінована прогулянка : комікс / О. Ком'яхов. – Львів : Прометей, 2017. – 12 с. : іл.
- Корешков, О. Мій тато повернувся з війни : комікс. – Київ : Spring Comics, 2023. – 40 с. : іл.
- Косівчук, Ю. Війна і маленька Віра / Ю. Косівчук. – Чернівці : Букрек, 2017. – 60 с. : іл.
- Куждіна, О. Детективна агенція «САМ» в Ужгороді / О. Куждіна. – Харків : АССА, 2023. – 176 с.
- Куш, П. Чотири нявкисти і ВІН / П. Куш. – Київ : ВД МП «Леся», 2016. – 180 с.
- Листи з війни. Солдати пишуть дітям = Letters from the War. Soldiers Write to Children : книжка-білінгва. – Київ : Залізний тато, 2023. – 24 с. : іл.
- Листи на війну. Діти пишуть солдатам = Letters on the War. Children Write to Soldiers : книжка-білінгва. – Київ : Братське, 2015. – 24 с. : іл.
- Лукашук, Х. Казка про світло / Х. Лукашук. – Харків : Жорж, 2022. – 31 с. : іл.
- Лущевська, О. Триматись за руки, сестричко / О. Лущевська. – Харків : Крокус, 2022. – 32 с. : іл.

Луцевська, О. Це тиха ніч, мій астронавте / О. Луцевська. – Київ : Книголав, 2022. – 40 с.

Максименко, О. Пси, які приручають людей / О. Максименко. – Київ : Портал, 2021. – 128 с. : іл.

Мельниченко, А. Мій дім – війна / А. Мельниченко. – Вінниця : Теза, 2023. – 248 с.

Михед, О. Котик, Півник, Шафка / О. Михед. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 69 с. : іл.

Мокренчук, О. Аліска, фронтова лисичка / О. Мокренчук. – Чернігів : [б. в.], 2018. – 24 с. : іл.

Музиченко, А. Врятовані хвостики / А. Музиченко. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2023. – 48 с. : іл.

(Не)дитячий погляд на війну : збірка життєвих історій від дітей про війну. – Львів : ЗУКЦ, 2018. – 320 с.

Нескорені : книга-мандрівка. – Київ: Книголав, 2023. – 56 с. : іл.

Нікітенко, В. Крадій спогадів / В. Нікітенко. – Київ : ДПА, 2019. – 152 с.

Нікітінський, Ю. Вовчик, який осідлав бомбу / Ю. Нікітінський. – Київ: Час майстрів, 2019. – 136 с. : іл.

Ніцой, Л. Незламні мураші / Л. Ніцой. – Тернопіль : Крила, 2021. – 48 с. : іл.

Потапенко, І. Підвальні хроніки / І. Потапенко. – Харків : Ранок, 2023. – 83 с. : іл.

Рацебуржинська, Ю. Як створюють монстронароди? Книжка про пропаганду, дурнероб і Чухлера / Ю. Рацебуржинська. – Чернівці : Чорні вівці, 2023. – 152 с.

Романишин, Р. Війна, що змінила Рондо / Р. Романишин, А. Лесів. – Львів : ВД Старого Лева, 2015. – 32 с. : іл.

Русіна, О. Абрикоси зацвітають уночі / О. Русіна. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 144 с.

Русіна, О. Тор – тракторець, що тягне танк / О. Русіна. – Львів : ВД Старого Лева, 2023. – 64с. : іл.

Савка, М. Залізницею додому / М. Савка. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 28 с. : іл.

Стахівська, Ю. Тьотя Суп / Ю. Стахівська. – Київ : Дух і літера, 2022. – 8 с.

Степаненко, Є. Абетка війни / Є. Степаненко, С. Степаненко. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 144 с. : іл.

Стрижевська, Т. Лінія термінатора / Т. Стрижевська. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 416 с.

Стус, Т. Таємні історії маленьких і великих перемог / Т. Стус. – Київ: Книголав, 2023. – 88с. : іл.

Тато, повернись живим! Подарунок українським бійцям. – Тернопіль : ГО «Перспективна громада», 2015. – 16 с. : іл.

Тихозора, К. Дім / К. Тихозора. – Харків : Ранок, 2022. – 36 с.

Ткачук, Г. Блакитний записник / Г. Ткачук. – Харків : Vivat, 2023. – 96 с. : іл.

Ухачевський, С. Казка старого Мельника / С. Ухачевський. – Львів : Кальварія, 2015. – 104 с.

Фалькович, Г. Руді і Чумацький шлях / Г. Фалькович. – Львів : ВД Старого Лева, 2023. – 72 с. : іл.

Чернишенко, В. Битва за місто / В. Чернишенко. – Київ : АРТБУКС, 2022. – 36 с. : іл.

Шатохін, О. Жовтий метелик / О. Шатохін. – Львів : ВД Старого Лева, 2022. – 64 с. : іл.

Я – це інший ти. Підлітки та війна : збірка. – Київ : Дух і літера, 2017. – 92 с.

Список використаної літератури

Сучасна українська дитяча література крізь призму національно-патріотичного виховання підростаючого покоління : збірник матеріалів Міжрегіональної науково-практичної конференції. – Харків : Ексклюзив, 2017. – 106 с. : іл.

Герасименко, Н. Діти і війна: як сучасні письменники зображають Революцію Гідності та російську агресію на сході України у дитячій літературі / Н. Герасименко // Дивослово. – 2021. – № 5. – С. 63-66.

Качак, Т. Тема війни і миру в сучасній українській прозі для дітей і юнацтва / Т. Качак // Українська література в загальноосвітній школі. – 2015. – № 3. – С. 22-24.

Ярова, Ю. З вірою у незламність: [про книгу О. Михеда "Котик, Півник, Шафка"] / Ю. Ярова // Бібліотека у форматі D. – 2023. – №2. – С. 35-36.

Ярова, Ю. Книги повітряних тривог : [про книгу Л. Денисенко "Діти повітряних тривог"] / Ю. Ярова // Бібліотека у форматі D. – 2023. – №1. – С. 35-36.

Ярова, Ю. Обійми для "залізних" людей : [про книгу М. Савки "Залізницею додому"] / Ю. Ярова // Бібліотека у форматі D. – 2023. – №3. – С. 32-33.

Електронні ресурси

Війна. Діти. Література: дитячі книжки та війна в Україні

<https://www.goethe.de/prj/lek/uk/--/wrrchldrn.html>

Дитяча література про доросле: 11 українських книжок про війну

<https://chytay-ua.com/blog.php?id=1328&lang=1>

Розмова про війну: 10 дитячих книжок, які допоможуть батькам

<https://rubryka.com/article/10-childrens-books-about-war/>

**Комунальний заклад "Запорізька обласна
бібліотека для дітей "Юний читач"
Запорізької обласної ради**

**69006
м. Запоріжжя,
вул. В. Лобановського, 14**

**Телефони: (061) 236-85-62
236-85-63
236-86-27
236-86-49**

**Електронна пошта: zobd@ukr.net
Сайт: <http://zobd.zp.ua>**